

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 28 marca 2017 r.

Pozycja 68

POSTANOWIENIE

z dnia 23 marca 2017 r.

Sygn. akt Tw 26/16

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Henryk Cioch,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym wniosku Sejmiku Województwa Mazowieckiego o zbadanie zgodności:

art. 59 w związku z art. 55 ust. 1 pkt 6, art. 61 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1638, ze zm.), w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 32 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy o działalności leczniczej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 960) oraz w związku z art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy o działalności leczniczej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 960) z art. 166 ust. 1 i 2 w związku z art. 2 i w związku z art. 68 ust. 2, a także art. 167 ust. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

nadać wnioskowi dalszy bieg.

UZASADNIENIE

W dniu 21 grudnia 2016 r. do Trybunału Konstytucyjnego wpłynął wniosek Sejmiku Województwa Mazowieckiego o zbadanie zgodności art. 59 w związku z art. 55 ust. 1 pkt 6, art. 61 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1638, ze zm.; dalej: ustawa o działalności leczniczej), w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 32 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy o działalności leczniczej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 960; dalej: ustawa o zmianie ustawy o działalności leczniczej) oraz w związku z art. 38 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy o działalności leczniczej – w zakresie, w jakim nakłada na samorząd województwa obowiązek finansowania z budżetu województwa świadczeń opieki zdrowotnej zrealizowanych, zgodnie z obowiązującymi przepisami, w szczególności z art. 15 ustawy o działalności leczniczej, przez samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej, dla którego samorząd województwa jest podmiotem tworzącym, ponad limit świadczeń sfinansowanych

na podstawie umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia, z art. 166 ust. 1 i 2 w związku z art. 2 i w związku z art. 68 ust. 2 oraz art. 167 ust. 4 Konstytucji.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Wniosek Sejmiku Województwa Mazowieckiego został złożony 21 grudnia 2016 r. Zgodnie z art. 23 pkt 1 w związku z art. 3 ustawy z dnia 13 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U. poz. 2074; dalej: przepisy wprowadzające) z dniem 20 grudnia 2016 r. utraciła moc ustawa z dnia 22 lipca 2016 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1157). Nie obowiązywała jeszcze wówczas, w części dotyczącej procedury rozpatrywania wniosków, ustawa z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: ustawa o TK), która weszła w życie 3 stycznia 2017 r. Skoro wniosek Sejmiku Województwa Mazowieckiego wpłynął 21 grudnia 2016 r., a jego złożenie – w myśl art. 56 ust. 1 ustawy o TK – było warunkiem *sine qua non* wszczęcia postępowania, to mogło ono nastąpić dopiero od dnia wejścia w życie ustawy o TK. W konsekwencji zarówno wstępne, jak i merytoryczne rozpoznanie tego wniosku określają przepisy ustawy o TK.

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy o TK wniosek przedstawiony przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał bada, czy wniosek pochodzi od uprawnionego podmiotu (art. 191 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 191 ust. 2 Konstytucji), czy spełnia wymagania formalne (art. 47 ust. 1 i 2 oraz art. 48 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o TK), czy nie jest oczywiście bezzasadny (art. 61 ust. 4 pkt 3 ustawy o TK), a także czy nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 59 ust. 1 pkt 1–4 ustawy o TK. Tym samym wstępne rozpoznanie wniosku umożliwia – już w początkowej fazie postępowania – wyeliminowanie spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia.

2. W rozpatrywanej sprawie z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego wystąpił Sejmik Województwa Mazowieckiego. Wnioskodawca – stosownie do art. 48 ust. 2 pkt 1 ustawy o TK – dołączył do wniosku uchwałę nr 118/16 z 5 września 2016 r.

Trybunał ustalił, że uchwała Sejmiku Województwa Mazowieckiego została podjęta przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego (art. 191 ust. 1 pkt 3 Konstytucji) i wyraża wolę wystąpienia z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego (§ 1). Ponadto uchwała określa przedmiot i wzorce kontroli (§ 1), które są tożsame z zakresem zaskarżenia wyznaczonym w złożonym wniosku. Uchwała upoważnia także Marszałka Województwa Mazowieckiego do złożenia wniosku oraz reprezentowania Sejmiku w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym (§ 2).

W związku z powyższym Trybunał stwierdza, że wniosek o zbadanie konstytucyjności zakwestionowanych przepisów ustawy pochodzi od uprawnionego podmiotu (art. 191 ust. 1 pkt 3 Konstytucji).

3. Trybunał przypomina, że w myśl art. 191 ust. 2 Konstytucji organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego są uprawnione do inicjowania abstrakcyjnej kontroli norm, jeżeli kwestionowany przez nie akt normatywny dotyczy spraw objętych zakresem ich działania. Ponadto art. 48 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK wymaga, aby wnioskodawca, powołując przepis prawa lub statutu, uzasadnił to, że kwestionowana ustawa dotyczy spraw objętych jego zakresem działania.

3.1. Wykonując powyższy przepis, wnioskodawca wskazał art. 59 ustawy o działalności leczniczej oraz art. 47 ustawy z dnia 13 października 1998 r. – Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. Nr 133, poz. 872, ze zm.). Na mocy tych przepisów jednostki samorządu terytorialnego zostały zobowiązane do przejęcia uprawnień podmiotu tworzącego samodzielnie publiczne zakłady opieki zdrowotnej.

3.2. Wnioskodawca kwestionuje art. 59 ustawy o działalności leczniczej w związku z art. 55 ust. 1 pkt 6, art. 61 tejże ustawy oraz w związku z art. 38 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy o działalności leczniczej.

W myśl art. 59 ust. 1 ustawy o działalności leczniczej samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej pokrywa we własnym zakresie stratę netto w sposób określony w art. 57 ust. 2 pkt 1 tejże ustawy. Podmiot tworzący jest obowiązany w terminie 9 miesięcy od upływu terminu do zatwierdzenia sprawozdania finansowego samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej pokryć stratę netto za rok obrotowy tego zakładu w kwocie, jaka nie może być pokryta zgodnie z ust. 1, jednak nie wyższej niż suma straty netto i kosztów amortyzacji (art. 59 ust. 2. pkt 1 tejże ustawy), z czym koresponduje art. 55 ust. 1 pkt 6 ustawy o działalności leczniczej, dotyczący możliwości uzyskania przez samodzielny zakład opieki zdrowotnej środków finansowych na pokrycie straty netto.

Zgodnie z art. 59 ust. 2 pkt 2 ustawy o działalności leczniczej w przypadku niepokrycia straty netto w sposób wskazany w art. 59 ust. 2 pkt 1 – podmiot tworzący jest zobowiązany w terminie 12 miesięcy od upływu terminu określonego w pkt 1 wydać rozporządzenie, zarządzenie albo podjąć uchwałę o likwidacji samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej, jeżeli strata netto za rok obrotowy nie może być pokryta w sposób określony w ust. 1 oraz po dodaniu kosztów amortyzacji ma wartość ujemną – przy czym, zgodnie z art. 61 ustawy o działalności leczniczej – w razie likwidacji zobowiązania i należności samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej (dalej: SPZOZ) stają się zobowiązaniami właściwej jednostki samorządu terytorialnego. Artykuł 59 ust. 3 i 4 ustawy o działalności leczniczej stanowi, że strata netto i koszty amortyzacji, o których mowa w ust. 2, dotyczą roku obrotowego objętego sprawozdaniem finansowym i jeżeli w sprawozdaniu finansowym wystąpiła strata netto, kierownik samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej, w terminie 3 miesięcy od upływu terminu do zatwierdzenia sprawozdania finansowego, sporządza program naprawczy, z uwzględnieniem raportu, o którym mowa w art. 53a ust. 1 tejże ustawy, na okres nie dłuższy niż 3 lata, i przedstawia go podmiotowi tworzącemu w celu zatwierdzenia.

W związku z art. 59 ustawy o działalności leczniczej został przywołany również art. 38 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy o działalności leczniczej, który stanowi, że obowiązek wydania rozporządzenia albo zarządzenia, albo podjęcia uchwały o likwidacji samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej, o którym mowa w art. 59 ust. 2 pkt 2 ustawy o działalności leczniczej, stosuje się po raz pierwszy w związku ze stratą netto wynikającą ze sprawozdania finansowego za rok 2017, a w przypadku samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, dla których rok obrotowy nie jest rokiem kalendarzowym, ze sprawozdania finansowego za pierwszy rok obrotowy rozpoczęty po dniu wejścia w życie ustawy.

Sejmik Województwa Mazowieckiego skarży powyższe przepisy w zakresie, w jakim samorząd województwa, reprezentowany przez Marszałka Województwa, w sytuacji niepokrycia straty netto przez SPZOZ, jako podmiot tworzący, został zobowiązany do podjęcia, jedynie w oparciu o kryteria ekonomiczne, stosownych decyzji organizacyjnych i finansowych, tj. o pokryciu straty netto SPZOZ albo jego likwidacji.

3.3. W ocenie Sejmiku Województwa Mazowieckiego zaskarżone przepisy nakładają na wnioskodawcę, w sposób niedookreślony, obowiązek realizacji zadania publicznego, co wymaga zbadania ze względu na możliwość naruszenia art. 166 ust. 1 i 2 w związku z art. 2 Konstytucji. Jednocześnie wskazywany przez wnioskodawcę – jako pozorny – wybór podjęcia jednej z przewidzianych w przepisie decyzji, może ograniczać uprawnienia właścicielskie samorządu województwa i pozbawiać go samodzielnego decydowania o kierunkach działań tych podmiotów, co może powodować naruszenie art. 166 ust. 1 i 2 w związku z art. 68 ust. 2 Konstytucji. Ponadto wnioskodawca zauważa, że przekazaniu samorządowi województwa do realizacji zadania publicznego nie towarzyszy wyposażenie go w odpowiednie do zakresu tego zadania środki finansowe, co uzasadnia zbadanie naruszenia wzorca określonego w art. 167 ust. 4 Konstytucji.

W oparciu o powyższe argumenty Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że zaskarżone przepisy dotyczą sytuacji prawnej wnioskodawcy, zaś Sejmik Województwa Mazowieckiego domaga się kontroli aktu normatywnego w sprawach objętych jego zakresem działania (art. 191 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 191 ust. 2 Konstytucji).

4. Trybunał ustalił, że wnioskodawca prawidłowo wyznaczył przedmiot kontroli oraz wzorce kontroli, a także sporządził odpowiednie uzasadnienie wniosku, w którym określił problem konstytucyjny i wskazał argumenty na poparcie zarzutu niekonstytucyjności (art. 47 ust. 1 i 2 ustawy o TK).

W tym stanie rzeczy Trybunał stwierdza, że skoro złożony wniosek spełnia wymagania przewidziane w ustawie o TK, a nie zachodzą okoliczności określone w art. 61 ust. 4 pkt 3 ustawy o TK, to – na podstawie art. 61 ust. 2 tej ustawy – należało postanowić jak w sentencji.